

Огляд науково-популярних книг, виданих прикарпатськими авторами

Шановні педагоги, шановні книголюби!

Науково-популярна література — це твори про наукові знання, відкриття, дослідження та видатних учених, написані простою, доступною та цікавою мовою для широкого загалу читачів, які не є фахівцями у певній галузі. Вона є містком між складною наукою та щоденним пізнанням, пояснюючи світобудову без надмірної термінології. Її користь полягає у розвитку аналітичного мислення, розширенні світогляду, підвищенні ерудиції та вмінні критично оцінювати інформацію. Вона мотивує до самоосвіти, знижує стрес і стимулює роботу мозку.

Основні переваги та користь:

- **Доступність складного:** література пояснює наукові концепції, загадки Всесвіту, природу та психологію простою мовою, без потреби у спеціальній фаховій підготовці.
- **Розвиток інтелекту:** читання такої літератури тренує аналітичні здібності, вчить аналізувати інформацію та запам'ятовувати факти.
- **Самоосвіта та ерудиція:** допомагає тримати руку на пульсі сучасних відкриттів, розширює кругозір.
- **Користь для здоров'я мозку:** читання книг (зокрема нон-фікшн) зміцнює зв'язки між клітинами мозку, що зменшує ризик нейродегенеративних захворювань (як-от хвороба Альцгеймера).
- **Зниження стресу:** читання допомагає розслабитися, знижуючи напругу та сповільнюючи серцевий ритм

Для огляду обрано декілька книг з різних галузей науки і сфери діяльності, які зберігаються у фонді бібліотеки інституту

Дві книги відомого вченого- астронома, професора Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника, доктора фізико-математичних наук, академіка АН ВШ України з 1993 р. **Івана Антоновича Климишина**.

1. **Климишин І.А. Нариси з історії астрономії** / І.А. Климишин; худож. оформ. В.Г. Косенка. – К. Радянська школа, 1987. – 208 с.: іл.; карт.

В книзі висвітлено розвиток знань про Всесвіт та його об'єкти з давніх часів до наших днів. Розповідається про те, як конкретизувались мірила планетної системи та галактик, подається інформація про фізичну природу планет, Сонця та зірок, про джерела енергії і шляхи еволюції. Книга має карту зоряного неба у вигляді окремої вкладки.

2. Климишин І.А. Перлини зоряного неба / І.А. Климишин. – К.: Радянська школа, 1981. – 142 с.: іл.; карт.

У книзі в популярній формі розповідається про різноманітні сузір'я, котрі видно восени, взимку, навесні та влітку на середніх широтах пізно ввечері. Викладається зміст деяких давньогрецьких міфів і легенд, пов'язаних з назвами сузір'їв, описано найбільш цікаві об'єкти в різноманітних сузір'ях, доступних для спостереження в невеличку астрономічну трубку, бінокль чи неозброєним оком.

Пропонуємо витримки із статті Івано-Франківського журналіста Юрія Манюха.

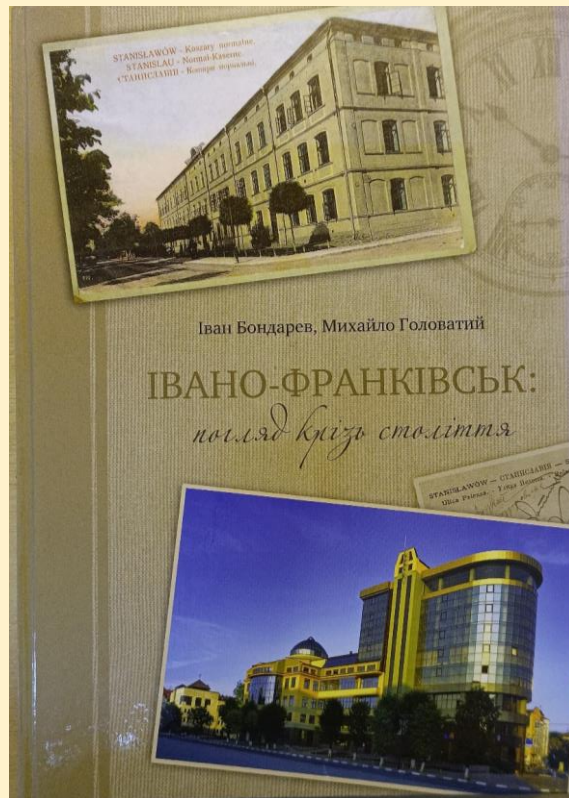
Посланий Небом. На 90-річчя відомого вченого-астронома Івана Климишина

Уже далекого 1974-го до Івано-Франківська зі Львова перебрався з сім'єю астроном зі світовим іменем доктор математичних наук професор **Іван Антонович КЛИМИШИН**. Ця визначна подія, яку обійшли місцеві ЗМІ, була дуже радісною для двох ректорів – Львівського університету (бо позбувся викладача, який, маючи найвищий учений ступінь, вперто відмовлявся вступати в КПСР) та Івано-Франківського педінституту (бракувало у ВНЗ докторів наук, через що він не міг існувати). Цей переїзд додав клопоту місцевому КГБ, бо відмова відомого науковця від участі в компартії була дуже підозрілою. Але за Климишина стіною стояв ректор інституту, бо Іван Антонович від початку поставив йому дві умови – не тягнути його в партію і звільнити від участі у вступних іспитах. Ректор прийняв їх, бо отримав неймовірного працівника, який витримував учетверо-вп'ятеро більше навантаження, ніж американський науковець такого рівня, хоч і мав за те в десятки разів меншу зарплату.

До того ж І. Климишин набагато перевиконував план публікації книжок. Саме для їх написання він дбав, щоб мати якнайдовшу літню відпустку. Йому давали змогу в червні якнайшвидше прийняти екзамени і повернутися до інституту перед початком навчального року... До літніх «вакацій» Іван Антонович готувався весь рік. Збирав літературу, робив виписки, складав плани майбутніх книжок. Коли наставала пора їх писати, збирав родину і віз не на море (там він не був жодного разу), а в глухий волинський закуток, на свій хутір, що біля його рідних Кутиськ, за 7 кілометрів від витоків Збруча...

Значну частину зі своїх понад 120 книжок Іван Антонович написав на хуторі. І цього року буде щось писати. «Астрономічні» книжки тепер пише рідше. Найбільше – не наукові, але з навчанням для молоді – про те, як жити, щоб бути достойним українцем: християнином і патріотом. Жаль великий, що наше суспільство ще не доросло до таких людей, що не може Іван Антонович видавати написане великим накладом. Але книжки збережуть для майбутніх поколінь його величезну спадщину. Вона буде їм потрібніша.

Юрій МАНЮХ.

Книга відомих прикарпатських краєзнавців **Івана Бондарева та Михайла Головатого**, останній, на жаль вже відійшов у засвіти. Читачі пам'ятають телепередачу «Вулиця», присвячену історії міста Івано-Франківська.

Бондарев І. Івано-Франківськ: погляд крізь століття / І. Бондарев, М. Головатий; фото І. Гудзя, М. Волкова, І. Бондарева, Р. Водвуда, А. Шустикевича, Д. Трофімова. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2016. – 268 с.: фотоіл.

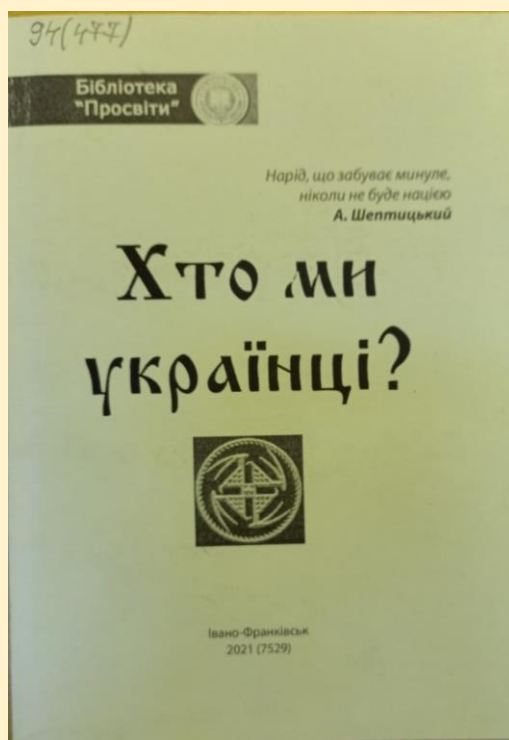
Часто можна почути вислів, що якби каміння могло говорити, воно б багато чого розповіло. Краєзнавцям Михайлу Головатому і Івану Бондареву вдалося "розговорити" каміння старовинних міських кам'яниць. У книзі розкривається історія центральних вулиць Івано-Франківська, досліджується родовід більше сотні споруд, які формують неповторне обличчя міста на Бистрицях. Кому належали шикарні особняки і вілли, які пристрасті вирували за холодними кам'яними фасадами, чи пов'язані якісь таємниці та легенди з конкретними будинками - на ці питання допитливий читач знайде ґрунтовну відповідь. А чудова підбірка давніх поштів та сучасних фото яскраво ілюструє, як змінилося наше місто за останніх 100 років. 01.12.2016

Тарас та Юрій Прохаськи — відомі українські інтелектуали з Івано-Франківська, що формують сучасний культурний ландшафт. Тарас — письменник, лауреат Шевченківської премії, представник «станіславського феномену». Юрій — молодший брат, літературознавець, психоаналітик та перекладач з німецької. Вони є знаковими постатями українського модерного письменства та гуманітаристики.

Прохасько Ю. Відстані та вібрації / Ю. Прохасько, Т. Прохасько; за ред. Я. Довгана; дизайн О. Рубановської. — Івано-Франківськ: ЛілеяОНВ, 2012. — 62 с.

Ця книжка намагається через залізниці показати різні можливості краще придивитися до різних життєвих світів і життєвих становищ — історичних і сучасних. Те, що можна було б назвати «залізничною антропологією»; показати, як залізницями послуговуються для того, щоби створювати подібності і відмінності, як вони спомагаються поєднувати, пов'язувати і відділяти, віддаляти і відокремлювати, полегшувати й утруднювати життя...

Євген Іванович Романишин (нар.26 січня 1945, с. Радча Тисменицького району Івано-Франківської області) — відомий галичанин, менеджер медицини, лікар вищої кваліфікаційної категорії, заслужений лікар України, член Національної спілки журналістів України, полковник Українського козацтва, голова ГО "Коло Старійшин Ів-Франківської обл."

Власним коштом перевидав книжки про праісторію України: *Ігор Калинець* «Арійський стандарт», *Сергій Плачинда* «Лебедія», *Микола Кіндрат* «Націоналізм та католицизм» і ряд інших. Видав книгу "Хто ми, українці?", яку тут представляємо.

Романишин Є. Хто ми українці? / Є. Романишин; техн. Ред. М. Січка. – Івано-Франківськ: видавець ТзОВ «ВГЦ «Просвіта», 2021. –130 с. – (Бібліотека «Просвіти»).

Збірник вибраних історико-пізнавальних статей, надрукованих в ЗМІ заступником голови Івано-Франківського обласного об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, членом НСЖУ, заслуженим лікарем України Євгеном Романишином в період 2000-2020 рр. Читач може ознайомитися з прадавньою історією України, яка довгий час замовчувалася і фальсифікувалася.

Бібліотека ОІППО

квітень 2026 р.